

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM
ENSTİTÜLERİ TALEBE
FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

● YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

İsmail L. ÇAKAN

BU SAYIDA

19 KASIM	İslâm MEDENİYETİ
HÜKÜMET PROGRAMLARI VE DİN EĞİTİMİ	İsmail LÜTFİ
MÜSLÜMAN TÜRK AYDİ- NINA (Şiir)	Ali Ulvi KURUCU
RAMAZAN ORUCU	Ali ÖZEK
ARA YERDE (Şiir)	İsmail BAYRAM
İSLÂM'DA ZEKÂTIN ÖNEMİ	Yusuf KARADAVİ
GERÇEK MÂNASIYLA ORUÇ	Terc. Mehmed ERKAL
ÜNLÜ CELVETİ ŞEYHLERİ	Tayyar ALTIKULAÇ
İSLÂMİ TÜRK EDEBİYA- TINDA RAMAZAN İÇİN	H. Şinasi ÇORUH
SÖYLENMİŞ MISRALAR ...	Dr. Neclâ PEKOLCAY
BEKRİ MUSTAFA'nın İMAM- LIĞI (Şiir)	Dr. Cahid ÖNEY
RAMAZÂNİYE	Halil CAN
GUFRA N DEDE	İ. Ali TAYYAR
HASBİHAL	Doç. Dr. B. S. KÜTÜKOĞLU
AÇIŞ DERSİ	Mahir İZ
DERS VE İRŞAD	Y. Müh. Ömer KIRAZOĞLU
el-BEZDEVİ EBUL - YÜSR MUHAMMED	Dr. Y. Ziya KAVAKÇI
ÖZLENEN NAĞME (Şiir) ...	Mustafa MİYASOĞLU
MÜBÂREK RAMAZAN ÜZE- RİNE DÜŞÜNCELER	Sabri AKDENİZ
RAMAZAN (Şiir)	K. Edip KÜRKCÜOĞLU
İSLÂM TIBBINA TOPLU BAKIŞ	Hasan ÖZÖNDER
SUALLERE CEVAPLAR	Gazi MERT
VUSLATA VEDA (Şiir)	Murad ARSLAN
MUSAHİPZADE CELÂL VE AYNOROZ KADISI	Hilmi KURTULUŞ
YA MUHAMMED (Şiir)	Abdülkadir GÜLER
SİNEMA VE CEMİYET	Prof. İhsan KOLOĞLU
FİLM HİKÂYESİ YARIŞ- MASI	İslâm MEDENİYETİ
HABERLER	İslâm MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/2
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet KARAMAN
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : İmdat N. NURSAÇAN
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Orhan ÇETİN

TEKNİK KADRO

Sekreter : Erdoğan ATAK
Ressam : Gürbüz AZAK
Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl : 2 — Sayı : 16
Basıldığı tarih : 4/12/1968

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 25 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 12,5 TL.
Öğrencilere: Yıllık 20 TL.
» 6 aylık 10 TL.
Yabancı memleketlere posta
ücreti ilâve edilir.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

İLAN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk: 2.000 TL.
İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk: 1.000 TL.
Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

Bütün bu güçlükler ve sıkıntılara rağmen gençlerimizi pek getin bir mücadele beklemektedir. Manevi kalkınma yolunda enstitü mezunlarımızdan büyük hizmetler beklenmektedir. Bu ümit ve temenniye lâyık olmanın şiarı, ahlâken kemâle ermek, sağlam bir kültür ve ehil bir araştırmacı vasfı iktisab etmek; zamanın ıycablarını müdrik, basiretli, hazımlı, te'enni sahibi olmaktır. Onlar kibr ü nahvet'den, her türlü menfaat endişesinden uzak, muhitleri için imtisâl nümünesi insanlar oldukları nisbette cem'iyete mütesir olacak ve binnetice vazifesini yapmış insanların kalb huzur ve itminanını duyacaklardır.

Gençlerimiz, ilim tahsili hususunda büyük bir iştiaak, derin bir tecessüs ve sarsılmaz bir azim göstermelidir. Sah-te ve cerbezeli şöretlerin, ilmi ölçülere sığmayan fikri spekülasyonların tesirinden uzak bulunmağa; her mes'eleyi ilmi usullerle ve derinliğine tahkik ve tedkik etmeğe gayret göstermelidir. Aksi takdirde, ilmi ve ciddi olmayan her enfüsi taşkınlık, her cür'etli hareket, hem kendilerini, hem de mensup oldukları camiaı şâibe altında bırakacaktır. Bu kabil falsolu hareketlerin, zihniyetleri mâlûm bazı zümrelere câmiamıza hücum fırsatı vereceği unutulmamalıdır.

Netice itibariyle sözlerimi, hayatının en güzel çağında kendisini, müessesemizde, «cihad-ı ekber», yâni bir nev'i nefis muhasebesine, sarsılmaz bir azimle ilm ü irfan iktisabına hasreden gençlerimize, Cenâb-ı Bârî'den selâmet, tev-fik ve muvaffakiyyetler tazarru' ederek bitiriyorum...

Istanbul Yüksek

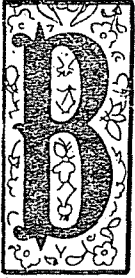
İslâm

Enstitüsü'nde

Açış Dersi

MAHİR İZ

Bugün başladığımız yeni ders yılının hepiniz hakkında hayırlı ve başarılı olmasını Cenab-ı Ha'dan niyaz ederim.

Hepinizce malûmdur ki, intisap etmiş olduğunuz bu aziz meslek, ilmin ve hakikatın mukaddes bir şu'besidir. Bu şu'be-i ma'rifetin gayesi, bütün beşeriyete üsve-i hasene olan peygamberimiz efendimizin sebab-i bi'seti olan hakkın ve faziletin ilâm ve i'lânıdır.

Burada dört sene zarfında okuduğunuz ulûm ve funûnun tathikat sahası hutabet ve irşad kürsüsüdür. Derslerinizden biri de bu olduğuna ve bütün ilmi müktesâbâtımızın neşri ve tebliği, dinî bu iki makamla yapıldığına göre bugünkü ilk dersimizde hepinizi ilgilendiren meslek hayatınızın başlıca umdesi üzerinde durmak istiyorum. Öğretmenlik program ve kitabı olduğu için tahdidlidir. Ondandır bahs etmeyeceğim.

Peygamber Efendimiz, Kur'an-ı Kerim'in beyanına göre uyarıcı ve müjdeleyici olarak gönderilmiştir. Bu dinin uleması da yine Efendimizin beyanına göre «enbiyanın varisi olduğu» için mirası en iyi şekilde tasarruf etmek ayrı bir bilgiye ihtiyaç gösteriyor. Bilmek başka, bildiğini öğretmek de başka bilgidir. Onun da usulleri, yolları vardır. Biz şimdi bu konuyu

inceleyeceğiz.

Her sözün, bir yeri, bir adamı vardır. Her söz her yerde, herkese söylenmez. Onun için «insanlara akıllarının yetdiği derecede hitap ediniz» buyurulmuştur. Çocuğa, büyüğe, kadına, erkeğe, az okumuşa, iyi bilene hitap tarzları ayrı ayrıdır. Herkesin bilmesi gereken umumî hükümlerin bile bir ölçüye uyarak ifade edilmesi lâzımdır. Köy camiindeki vaaz ve münevver kütlenin tekâsüf ettiği camilerde ayrı ayrı konulara ayrı ayrı ifade tarzlarına bil-hassa dikkat etmek lâzım gelir.

Bir hatip veya vaiz, anlatacağı mevzuu iyi hazırlamaz veya o konunun derinliğine doğru incelemelerde bulunmazsa hataya düşer ve bu hatanın maddî, manevî itab ve ikabına uğrar.

Ohalde böyle bir zelleden korunmak için neler yapmamız lâzımdır? Enstitünüz bir ilim müessesesidir. İlahiyat Fakültesinin bir şu'besi demektir. Fakülte nasıl ilmi bir araştırma müessesesi ise, enstitü de bir meslek okulu olmak haysiyetiyle daha çok, tetkik ve tahkika ihtiyaç messeder.

İlim, tahkik demektir. Bir mes'eleyi ele aldığımız zaman o mesele hakkında ulemanın fikirlerini, hükümlerini bir bir arama ve onlardan bir netice çıkarmak lâzımdır. Bir mese-

lenin tetkikinde yalnız bir kitaba bağlanmak olgunlaşmayı engeller. Bir de her meselenin sebebini, illetini, hikmet-i teğriini araştırmak, ilim yapabilmek için elzemdir.

Bilgiyi bu suretle elde ettikten sonra minber ve kürsideki tatbikatına geçelim. Her vaiz ve hatip önce kendi muhitini, hitab edeceği halkın umumî seviyesini iyi tanınması lâzımdır.

Halk, günlük hayatında kendisini alâkadar etmeyen konuları hikâye ve masal gibi dinler. Ve bir temel bilgi edinmeden mescidi terk eder. Hutbede ve vaazda ilmuhal okutulmaz. İbadete teallük eden din kitabları okunması ve okutulması tavsiye edilir. Bu kitablara gereği kadar mevcut değilse Diyanet İşleri makamınca ve hayır cemiyetlerince yazılıp bastırılması, çoğaltılması için meslekî cemiyetlerce teşebbüse geçilir. Minberde ve kürsüde ancak mü'minlerin birbirleriyle olan münasebetleri her türlü kötülüklerin salgın haline gelmemesi için ferdin ve ailenin alacağı tedbirler, çocuklara yapılacak telkinler üzerinde durulur, ancak ve ancak karşımızda bulunan halka hitap edilir. Yoksa cami dışına yumruk sallamak hatip ve vaizi vazifesinden uzaklaştırır. Hiç bir zaman dışarıdaki adam hatip ve vaizi ilgilendirmez. Bir kere, dışarıdaki inanın inandırdığı vaizin mechulüdür. İnanç bakımından hüviyetini tanımadığı kimseye ne maksatla söz söyler? O inanyorsa, esasen camiye gelir. İnandırmıyorsa,

لكم دينكم ولى دينه الحكمه جارىه.

Cami mevzuunu ilgilendirmez.

Bir de artık bugün çok dikkat edilecek nokta, nevâfilden bahs konusudur. Ferdin dinî vazifeleri miyanında bir çok vecibeler etrafını sarmışken kalkıp nevafilein faziletinden bahs etmek en az bir asır geri dönmek demektir. Bu hususun tafsili ayrı bir ders konusudur. Burada teferruata girişmiyorum.

Biz Kur'an-ı Kerim'in rehberliğinden ilham

alalım: طه Sure-i celilesini hepimiz bilirsiniz. Cumhur-u müfessirine göre طه

lafzı celili, esmai nebeviyedendir. «Ya Muhammed» demektir. Esasen nazm-ı celilin siyaki da bunu bize gösterir. Peygamber efendimiz Miracı nebeviyyeyi müteakip evkat-ı hamse dışında aşk-ı ilâhî ile hitab düşünceye kadar nafilâ namaz kılarlardı. İşte bu esnalarda طه suresi nazil oldu ki, mealen: «Ya Muhammed! Biz Kur'anı sana mucib-i meşakkat olsun diye değil, Allah'a inanıp korkanlara münderecatını tebliğ için gönderdik.» buyurulmuşdur ki, bu bir tenbih-i ilâhîdir. Peygamber Efendimiz bu irşad-ı ilâhiyi müteakip vazife-i tebliğe gereken ehemmiyeti vermiştir. Bundan bizim alacağımız ders, ferdi ve şahsî nafilâ ibâdetler yerine cemiyeti ilgilendiren vecibeleri etrafınca anlatmak hem bir vazife hem de en makbul bir ameli sa-

lihdir.

O kadar ağır ictimai ve vicdanî bir vazife yüklenmiş bulunuyorsunuz ki, bunu hakkıyla yaptığınız zaman hakkın, vicdanın, mesleğin ve tarihin huzuruna gönül rahatlığı ve iftiharla çıkarsınız.

Size başlıca tavsiyem: çok okumak, okuduğunu iyi anlamak ve tahkik etmektir. Ancak bu suretle sahanızda itibar gören bir ilim adamı olursunuz.

Tahkike misal olmak üzere size başından geçen bir vakıayı anlatayım. İlim Yayma Cemiyetinin ilim heyetinde arkadaşlarla birlikte bir hutbeyi tetkik ederken bir âyet-i kerimenin tercümesi beni tereddüde düşürdü. Al-i İmran Sûresinin 18. âyeti

شهد الله انه لا اله الا هو والملائكة واولو العلم قائماً بالقسط

Müellif bu âyet-i kerimedeki قائماً بالقسط

sıfatını (الله) a izafe ediyordu. Halbu-

ki bu sıfat (اولو العلم) in yanbaşıda idi. Arkadaşlar tefsirler böyle beyan ediyor dediler. Sebep arandı, eğer ulu-ilme aid olsaydı, قائماً

kelimesinin (قائم) olarak cemilenmesi bir

mutabakat kaidesiydi. Fakat ben kendilerine «Lisan evvel, gramer sonradır», belki bu tarzda düşünen zuhur eder. Bir kere araştırsak, dedim. Müfessirler ittifak ettikleri için itirazı mühimsemediler. Lâkin ben tatmin edilemedim. Ömer Nasuhi Bilmen üstadımız o esnalarda tefsirle meşgul buldukları için kendilerine keyfiyeti arz ettim. Hemen, «bütün müfessirler bunu böyle kabul etmişlerdir,» buyurdu. Buna rağmen kendilerine rica ettim. Ben ne meslek adamı idim, ne de kitaplarım vardı. Ricamı kabul ettiler, eldeki tefsirleri gözden geçireceklerini va'd buyurdular. On beş gün sonra Tefsir-i Kebir'de Fahrî'râzî'nin mütaleasını yazıp getirdiler. Müfessir, allâme üstad: «Bunda iki vecih vardır.

Biri (اولو العلم) e aid (قائماً بالقسط) sıfatının (الله) a aid olması hakkındaki mutaleasıdır» mealinde ki tefsir sureti, beni fevkalâde mütehassis etti ve Cenab-ı Hakka teşekkür ettim.

Daha böyle bir kaç mesele varsa da, ilerdeki derslerde sırası geldikçe tafsil ve izah ederiz. Şimdi sizlere tavsiyem; her mes'eleda tahkiki esas prensip olarak şiar edinmenizdir.

Daha böyle bir kaç mesele varsa da, ilerdeki derslerde sırası geldikçe tafsil ve izah ederiz. Şimdi sizlere tavsiyem; her mes'eleda tahkiki esas prensip olarak şiar edinmenizdir.